የኢትዮጵያ የአካባቢና የደን ምርምር ኢንስቲትዩት
ETHIOPIAN ENVIRONMENT AND FOREST RESEARCH INSTITUTE

የዋና ዋና ዛፍ ዝርያዎች ምቹ ሥነ-ምህዳር፣ የዘር ባህሪያትና ጥቅሞች

የዛፍ ዘር ቴክኖሎጂ ማስተባበሪያ

ሰኔ 2012 ፤

አዲስ አበባ ፤ ኢትዮጵያ

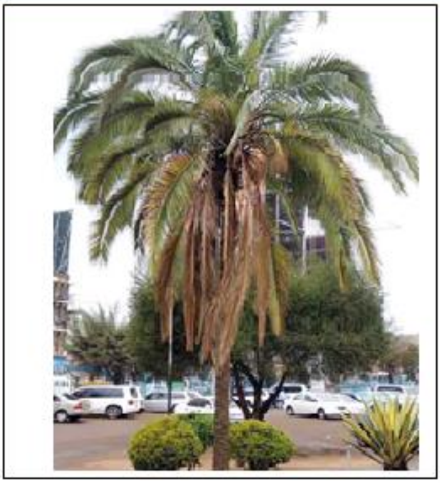

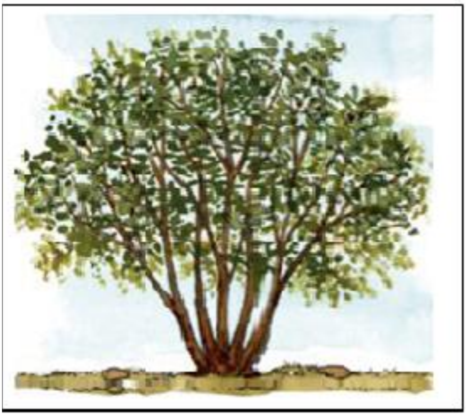

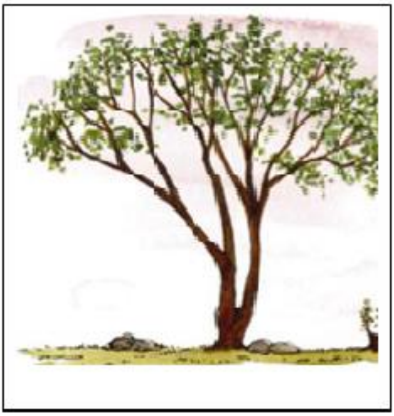

ምስል፡-

(ሀ) ጥሩ የጣውላ ዛፍ ዝርያ (ቀጥ ያለና ረጅም ንጹህ ግንድ ያለው እና ሌሎች ተያያዥ የጣውላ ባህርያት ያሉት)፣

(ለ) ጥሩ የውበት ዛፍ ዝርያ (ለዓይን የሚስብ እና ሌሎች ተያያዥ የተጠቃሚን ፍላጎት የሚያካትቱ)፣

(ሐ) ጥሩ የመኖ ዛፍ ዝርያ (ብዙ ቅጠል የሚይዝ፣ ከተቆረጠ በኋላ በቀላሉ የሚያቆጠቁጥ እና ሌሎች ተያያዥ የመኖ ባህርያት ያሉት)፣

(መ) ጥሩ የማገዶ ዛፍ ዝርያ (ብዙ እንጨት የሚሰጥና ሌሎች ተያያዥ የማገዶ ባህርያት ያሉት)፡፡

ይህ የዝርያዎች መግለጫ በኢትዮጵያ የአካባቢና የደን ምርምር ኢንስቲትዩት የዛፍ ዘር ቴክኖሎጂ ማስተባበሪያ ዘራቸው እየተሰበሰበ ለተጠቃሚ በመሰራጨት ላይ ያሉ ዋና ዋና የዛፍ ዝርያዎች ባህሪ መግለጫ ሲሆን በዋናነት ግን የዝርያዎቹ የዘር ባህሪ ላይ ያተኩራል፡፡

ይህን መግለጫ ተጠቃሚዎች በቀላሉ መረዳት የሚያስችላቸው ይሆን ዘንድ በአቀራቡም ይሁን በይዘቱ በዝርያዎቹ ላይ የተሻለ ልምድ ያላቸው ተጠቃሚዎችና ተመራማሪዎች አስተያታቸውን እንዲለግሱ ማስተባበሪያው ይጠይቃል፡፡ አስተያየቶችን፣ ማስተካከያዎችን እንዲሁም ማሻሻያዎችን ያካተተ ዕትም በየጊዜው ሊወጣ የሚችል መሆኑን እየገለጽን ለአስተያየታችሁ ከታች የተጠቀሰውን ኢሜል እንድትጠቀሙ ከምስጋና ጋር እንጠይቃለን፡፡

አድራሻ፦
የኢትዮጵያ የአካባቢና የደን ምርምር ኢንስቲትዩት
የዛፍ ዘር ቴክኖሎጅ ማስተባበሪያ
(ዶ/ር ይጋርዱ ሙላቱ)

ፖ.ሣ.ቁ:- 30708, አዲስ አበባ ኢትዮጵያ፤ ስልክ: ቢሮ +251-116-456582, +251-116-476499, +251-116- 46 04 44, +251-116 -45 65 77, +251- 116-46 46 06፣ ሞባይል 251-911173640፤ ፋክስ: +251-116 -46 03 45, +251-116-442368፤ ዌብሳይት: http: //www.eefri.org፤ http://www.eefri.org/researches/tree-seed-technology-coordination/; tstc.eefri@gmail.com

መግቢያ

ሃገራችን ኢትዮጵያ በተፈጥሮና ብዝሃ ህይወት ሀብት እጅግ ከበለጸጉ ሃገራት አንዷና ዋነኛዋ ስትሆን ከነዚህ ጸጋዎችም የደን ሀብቷ በቀዳሚነት ይጠቀሳል፡፡ አብዛኛው የሃገራችን ህብረተሰብም ኑሮው ከግብርና ጋር የተቆራኘ በመሆኑ በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ የደን ሃብት ጥገኛ ነው፡፡ ይሁን እንጂ በደን ሃብት አጠቃቀምና ልማት ላይ ያለው ግንዛቤ አነስተኛ በመሆኑ ከደን ሃብት ማግኘት የሚገባውን ጥቅም ሳያገኝ ቆይቷል፡፡ የዛፍ ዝርያዎች እንደ ባህሪያቸው ዘርፈ ብዙ የሆኑ ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊና ስነ-ምህዳራዊ ጠቀሜታ ያበረክታሉ፡፡

በመሆኑም ከደን የሚገኘውን ሃብት ሳይንሳዊ በሆነና ከፍተኛውን ጠቀሜታ ለማግኘት በሚያስችል መልኩ አገልግሎት ላይ ለማዋል የሚቻለው የተለያዩ የዛፍ ዝርያዎች ያላቸውን ሥነ-አካላዊ እና አካባቢያዊ ባህሪ በመረዳትና ሥራ ላይ በማዋል ነው፡፡

ይህ የዛፍ ዝርያዎች ባህሪ መግለጫ የተመረጡና በስፋት እየተሰራጩ እንዲሁም በጥቅም ላይ እየዋሉ የሚገኙ የዛፍ ዝርያዎችን የዘር ባህሪ፣ ተስማሚ የሥነ-ምህዳር ቀጠና፣ የቅድመ-አዘራርና የአዘራር ዘዴ፣ እንዲሁም ጥቅም መግለጫ ያካተተ ሲሆን ለተለያዩ የዛፍ ዘር ተጠቃሚዎች መልካም የክህሎት እገዛ የሚያደርግ ጽሁፍ ነው፡፡

በተጨማሪም በሀገራችን በሚካሄዱ ዓመታዊ የዛፍ ተከላ ጊዜያት ችግኝ በመግዛት ወይም ከአቅራቢዎች በማግኘት ችግን መትከል የሚፈልጉ የህብረተሰብ አካላት ይህን መግለጫ በመጠቀም የትኛውን ዝርያ ለምን ጥቅምና የት አካባቢ ቢተክሉት የተሻለ እንደሚሆን ውሳኔ ለመስጠት ያግዛል፡፡

ሠንጠረዥ 1፡ የዋና ዋና ዛፍ ዝርያዎች ምቹ ሥነ-ምህዳር፣ የዘር ባህሪያትና ጥቅሞች

ሳይንሳዊ መጠሪያ	አካባቢያዊ መጠሪያ	ተስማሚ ስነምህዳር	አማካይ የዘር ቁጥር በኪ.ግ.	የዘር ባህሪ	የዘር ቅድመ መዝራት ህክምና	የአዘራር ዘዴ	የዝርያው ዋና ዋና ጥቅሞች
Acacia abyssinica	የአበሻ ግራር	1500-2800 ሜ.ባ.ጠ.በ ወይና ደጋና ሁሉም ደጋ አካባቢዎች	17763	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለከሰል፣ ለንብ ማነብ፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለጥምር ደን እርሻ
Acacia albida (Faidherbia albida)	አልቢዳ ግራር፣ ገርቢ	ከ1500-2600 ሜ.ባ.ጠ.በ ሁሉም ወይና ደጋ አካባቢዎች	11447	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለጥምር ደን እርሻ፣ ለአጥር፣ ለጥላ፣ ለህንጻ ግንባታ
Acacia decurrens	ሚሞዛ፣ አቃጫ	ከ1000-2500 ሜ.ባ.ጠ.በ ሁሉም ወይና ደጋማና ደጋማ አካባቢዎች	73465	ኦርቶዶክስ	በፈላ ዉሃ ዘሩን ለ24 ሰአት መዘፍዘፍ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለከሰል፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለአጥር፣ ለጥላ፣ ለአካባቢ ውበት፣ ለንፋስ መከላከያ
Alibiza lebbeck	የውጭ ሰሳ፣ አምባቤሳ	ከ500-1500 ሜ.ባ.ጠ.በ በደረቅ እና ርጥብ ቆላማ አካባቢዎች	9454	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለጥላ፣ ለዉብት፣ ለንብ ማነብ
Acacia melanoxylon	አሜድላ	ከ700-2500 ሜ.ባ.ጠ.በ ሲሆን በሁሉም እርጥብ ቆላማ፣ ወይናደጋማና ደጋማ አካባቢዎች	84592	ኦርቶዶክስ	በፈላ ዉሃ ዘሩን ለ24 ሰአት መዘፍዘፍ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለከሰል፣ ለአካባቢ ውበት፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለእንስሳት መኖ፣ ለጥላ፣ ለደን ጥምር እርሻ
Acacia mollissima	ሚሞዛ	ከ600-1700 ሜ.ባ.ጠ.በ በሁሉም በቆላ፣ እርጥብ ቆላማና በረሃ አካባቢዎች	72910	ኦርቶዶክስ	በፈላ ዉሃ ዘሩን ለ24 ሰአት መዘፍዘፍ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለከሰል፣ ለአካባቢ ውበት፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለእንስሳት መኖ፣ ለጥላ፣ ለደን ጥምር እርሻ
Acacia nilotica	ጥቁር ግራር፣ ጨባ፣ ቦቁቂ	ከ600-1700 ሜ.ባ.ጠ.በ በሁሉም በቆላ፣ እርጥብ ቆላማና በረሃ አካባቢዎች	7317	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለከሰል፣ ለማገዶ፣ ለቁሳቁስ መስሪያ፣ ለንብ ማነብ፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለእንስሳት መኖ፣ ለጥላ፣ ለጥርስ መፋቂያ፣ ለደን ጥምር እርሻ
Acacia polyacantha	ግማርዳ	ከ500-1600 ሜ.ባ.ጠ.በ በደረቅና እርጥብ ቆላማ አካባቢዎች	13722	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለከሰል፣ ለሙጫ፣ ለእርሻ ቁሳቁስ መስሪያነት፣ ለአካባቢ ውበት፣ ለአጥር፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለንፋስ መከላከያ፣ ለመድሃኒትነት (ቅጠሉና ስሩ)፣ ለእንስሳት መኖ
Acacia saligna	አቃጫ	በደረቅና እርጥብ ቆላማ እንዲሁም ወይና ደጋ አካባቢዎች	65734	ኦርቶዶክስ	በፈላ ዉሃ ዘሩን ለ24 ሰአት መዘፍዘፍ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለአካባቢ ውበት፣ ለከሰል፣ ለአፈር ጥበቃ

Acacia senegal	ቆንጥር፣ ስባንሳ ግራር፣ ሲባንሳ ዲማ	ከ500-1700 ሜ.ባ.ጠ.በ ሁሉም በረሃማ በሆኑና ወይና ደጋማ አካባቢዎች	10615	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለከሰል፣ ለሙጫ፣ ለቤት ውስጥና ለእርሻ ቁሳቁስ መሥሪያ፣ ለእንስሳት መኖ፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለአሳ መረብ መሥሪያ(ስሮቹ)
Acacia seyal	ቢጫ ግራር	ከ 500-2100 ሜ.ባ.ጠ.በ ሁሉም በረሃማ በሆኑና ወይና ደጋማ አካባቢዎች	17722	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለከሰል፣ ለሙጫ
Acacia tortilis	ደወኒ ግራር፣ ጠዴቻ	ከ300-1900 ሜ.ባ.ጠ.በ በበረሃማ፣ ደረቅና እርጥብ ቆላማ አካባቢዎች	14675	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለከሰል፣ ለጥላ፣ ለአጥር፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለንብ ማነብ፣ ለእንስሳት መኖ፣
Azadirachta indica	ኒም፣ ገለሎ	ከ400-1500 ሜ.ባ.ጠ.በ ሲሆን በደረቅና እርጥብ ቆላማ እንዲሁም እርጥብ ወይና ደጋማ አካባቢዎች	9631	ሪካልሲትራንት	አያስፈልገውም	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለከሰል፣ ለንብ ማነብ፣ ለአካባቢ ውበት፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለእንስሳት መኖ፣ ለመድሃኒትነት፣ ለጥላ፣ ለደን ጥምር እርሻ
Balanites aegyptiaca	በደኖ	ከ0-1800 ሜ.ባ.ጠ.በ በደረቅና እርጥብ ቆላማ አካባቢዎች	533	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በቀጥታ በፖት ላይ ከ2-3 ዘር መዝራት	ለማገዶ፣ ለከሰል፣ ለቁሳቁስ መስሪያ፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለንፋስ መከላከያ፣ ለጥላ፣ ለአጥር፣ ለመድሃኒትነት
Casuarina equisetifolia	ሸውሸዌ፣ አርዘሊባኖስ	ከ0-2200 ሜ.ባ.ጠ.በ በቆላማና በወይና ደጋ አካባቢዎች	1176470	ኢንተርሚዴት	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለጣውላ፣ ለውበት፣ ለማገዶ፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለጥላ፣ ለንፋስ መከላከያ፣ ለስልክ እንጨት፣ ለህንጻ ግንባታ
Cajanus cajan	የርግብ አተር	ከ1000-2400 ሜ.ባ.ጠ.በ በደረቅና እርጥብ ቆላማ፣ ወይና ደጋማ እ ደጋማ አካባቢዎች	7898	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በፖት ላይ ወይም በመድብ ላይ መዝራት	ለማገዶ፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለንፋስ መከላከያ፣ ለጥላ፣ ለቅርጫት መሥሪያ፣ ለእንስሳት መኖ፣ ለንብ ማነብ
Callistemon citrinus	ቦትል ብረሽ	ከ1200-2500 ሜ.ባ.ጠ.በ በደጋማና በወይና ደጋማ አካባቢዎች	4904365	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለውበት፣ ለመድሃኒትነት፣ ለአጥር
Chamaecytisus palmenisis	ትሪሉሰርን	ከ1700-3300 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	74200	ኦርቶዶክስ	በፈላ ዉሃ ዘሩን መዘፍዘፍ	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለደን ጥምር እርሻ ፣ ለአፈር ለምነት ለማገዶ፣ ለአጥር፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለንብ ማነብ፣ ለእንስሳት መኖ፣ ለንፋስ መከላከያ
Cordia Africana	ዋንዛ፣ ወዴሳ	ከ900-2500 ሜ.ባ.ጠ.በ በደጋና በወይና ደጋ ቦታዎች	6141	ኦርቶዶክስ	በቀዝቃዛ ዉሃ ዘሩን ለ12 ሰዓት መዘፍዘፍ	በቀጥታ በፖት ላይ መዝራት	ለማገዶ፣ ለውበት፣ ለአፈር ጥበቃ፣ ለጥላ፣ ለንብ ማነብ፣ ለጥምር ደን እርሻ፣ ለጣውላ
Cupressus lustanica	የፈረንጅ ጥድ	ከ1500-3200 ሜ.ባ.ጠ.በ በደጋና በወይና ደጋ አካባቢዎች	156739	ኦርቶዶክስ	በረጠበ አሸዋ ላይ ፍሪጅ	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለአፈር ጥበቃ፣ ለጥላ፣ ለንፋስ መከላከያ፣ ለውበት፣ ለጣውላ፣ ለህንጻ

					ውስጥ ለ 21 ቀናት ማስቀመጥ		ግንባታ
Cupressus pyremidals	ሾጣጣ ጥድ	ከ1500-3200 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	146977	ኦርቶዶክስ	በረጠበ አሸዋ ላይ ፍሪጅ ውስጥ ለ 21 ቀናት ማስቀመጥ	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለውበት፣ ለጣውላ፣ ለመድሃኒትነት
Delonix regia	የድሬዳዋ ዛፍ	ከ200-1600 ሜ.ባ.ጠ.በ ሲሆን በደረቅና እርጥብ ቆላማ እንዲሁም እርጥብ ወይና ደጋማ አካባቢዎች	2961	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በቀጥታ በፖት ላይ መዝራት	ለጥላ፣ ለውበት
Dovyalis caffra	ኮሽም	ከ0-1800 ሜ.ባ.ጠ.በ በደረቅና እርጥብ ቆላማ አካባቢዎች	29446	ሪካልሲትራንት	አያስፈልገውም	በቀጥታ በፖት ላይ መዝራት	ለአጥርነት፣ ለምግብነት
Dovyalis abyssinica	ኮሽም	ከ1700-3000 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	33684	ሪካልሲትራንት	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለአጥርነት፣ ለምግብነት፣ ለመድሃኒትነት
Dodonaea angustifolia	ክትክታ	ከ1000-2400 ሜ.ባ.ጠ.በ በደረቅና እርጥብ ቆላማ፣ ወይና ደጋማ እና ደጋማ አካባቢዎች	117259	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለጣውላ፣ ለንብ ማነብ፣ ለማገዶ፣ ለመድሃኒትነት
Eucalyptus camaldulnesis	ቀይ ባህር ዛፍ	ከ1200-2800 ሜ.ባ.ጠ.በ በደረቅና እርጥብ ቆላማ፣ ወይና ደጋማ እና ደጋማ አካባቢዎች	1887507	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለምሰሶ፣ ለጣውላ
Eucalyptus citriodora	ሽቶ ባህር ዛፍ	ከ1800-2000 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ አካባቢዎች	162882	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለምሰሶ፣ ለጣውላ
Eucalyptus globulus	ነጭ ባህር ዛፍ	ከ1700-2800 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	295857	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለምሰሶ፣ ለጣውላ፣ ለቪነር
Eucalyptus grandis	ቀይ ባህር ዛፍ	ከ1700-2800 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	3267974	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለምሰሶ፣ ለጣውላ፣ ለቪነር
Eucalyptus saligna	ቀይ ባህር ዛፍ	ከ1700-2300 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	2101282	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለምሰሶ፣ ለጣውላ፣ ለቪነር
Eucalyptus viminalis	ቀይ ባህር ዛፍ	ከ2000-3400 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	951656	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለምሰሶ፣ ለጣውላ፣ ለቪነር
Ekebergia capensis	ሶል	ከ1600-3000 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና	1910	ሪካልሲትራንት	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፤ ለጠዉላ፤ ለዉበት

		ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች					
Grevillea robusta	ግራቪሊያ	ከ1500-2700 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	78751	ኢንተርሚዴት	በቀዝቃዛ ውሃ ውስጥ ለ48 ሰዓት በማቆየት አውጥቶ መዝራት	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለውበት
Hagenia abyssinica	ኮሶ	ከ2300-3300 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	333577	ኢንተርሚዴት	የዘሩን ሽፋን ማስወገድ	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለውበት፣ ለመድሃኒትነት
Jacaranda mimosifolia	የውበት ዛፍ	ከ1200-2400 ሜ.ባ.ጠ.በ በደጋና በወይና ደጋ ቦታዎች	98058	ሪካልሲትራንት	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለውበት፣ ለማገዶ፣ ለጥላ
Jatropha curcas	አይደርቄ	ከ200-1600 ሜ.ባ.ጠ.በ ሲሆን በደረቅና እርጥብ ቆላማ እንዲሁም እርጥብ ወይና ደጋማ አካባቢዎች	2400	ኢንተርሚዴት	በቀዝቃዛ ውሃ ለ2 ሰዓት መዘፍዘፍ	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለመድሃኒትነት፣ ለምግብነት፣ ለአፈር ለምነት፣ ለማገዶ
Juniperus procera	ያሀበሻ ጥድ	ከ1500-3300 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	55850	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለውበት
Leucaena leucocephla	ሉሲኒያ	ከ0-1600 ሜ.ባ.ጠ.በ በቆላማና በወይና ደጋ አካባቢዎች	21437	ኦርቶዶክስ	በፈላ ዉሃ ዘሩን ለ2 ደቂቃ መዘፍዘፍ	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለጥምር እርሻ ደን፣ ለእንስሳት መኖ፣ ለአፈር ጥበቃ
Melia azedarach	ሜሊያ	ከ0-2400 ሜ.ባ.ጠ.በ በቆላማና በወይና ደጋ አካባቢዎች	4695	ሪካልሲትራንት	ለ 3 ቀን በቀዝቃዛ ዉሃ ዉስጥ ማቆየት	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለውበት
Millettia ferruginea	ብርብራ	ከ1000-2500 ሜ.ባ.ጠ.በ በደጋና በወይና ደጋ ቦታዎች	11351	ኢንተርሚዴት	አያስፈልገውም	በቀጥታ ፖት ላይ መዝራት	ለጥምር እርሻ ደን፣ ለአፈር ለምነት
Moringa stenopetala	ሺፈራው	ከ500-1700 ሜትር ከባ.ጠ.በ ሁሉም በረሃማ በሆኑና ወይና ደጋማ አካባቢዎች	1980	ኦርቶዶክስ	የዘሩን ሽፋን ማስወገድ	በቀጥታ ፖት ላይ መዝራት	ለምግብነት፣ ለጥምር እርሻ ደን
Olea africana	ወይራ	ከ1400-3300 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	10020	ኢንተርሚዴት	የዘሩን ሽፋን ማስወገድ	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለከሰል
Parkinsonia aculeata	የኢየሩስ አሌም እሾህ	ከ300-1700 ሜ.ባ.ጠ.በ ሁሉም በረሃማ በሆኑና ወይና ደጋማ አካባቢዎች	11282	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለጥላ፣ ለውበት፣ ለንብ ማነብ
Pinus patula	ፓቹላ	ከ1900-3000 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	149700	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለውበት

Pinus radiata	ራዲያታ	ከ2200-2300 ሜ.ባ.ጠ.በ በእርጥብና በጣም እርጥብ ወይና ደጋ እና ደጋማ አካባቢዎች	49693	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለውበት
Podocarpus gracilior (Afrocarpus falcatus)	ዝግባ	ከ1500-2500 ሜ.ባ.ጠ.በ በደጋና በወይና ደጋ ቦታዎች	1603	ኦርቶዶክስ	የዘሩን ሽፋን ማስወገድ	በቀጥታ ፖት ላይ መዝራት	ለማገዶ፣ ለጣውላ፣ ለውበት
Prunus africana	ጥቁር እንጨት	ከ900-2600 ሜ.ባ.ጠ.በ በደጋና በወይና ደጋ ቦታዎች	5289	ኦርቶዶክስ	ጫፉን መቁረጥ	በቀጥታ ፖት ላይ መዝራት	ለጣውላነት፣ ለማገዶ
Pterolobium stellatum	ተሳቢ ቆንጥር	ከ1200-2500 ሜ.ባ.ጠ.በ በደጋማና በወይና ደጋማ አካባቢዎች	34045	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለጥምር እረሻ ደን፣ ለአፈር ለምነት
Schinus molle	ቁንዶ በርበሬ	ከ0-2400 ሜ.ባ.ጠ.በ በቆላማና በወይና ደጋ አካባቢዎች	28335	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በቀጥታ ፖት ላይ መዝራት	ለውበት፣ ለማገዶ
Sesbania aculeata	ሰስባኒያ	ከ300-2000 ሜ.ባ.ጠ.በ ሲሆን በደረቅና እርጥብ ቆላማ እንዲሁም እርጥብ ወይና ደጋማ አካባቢዎች	72643	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለመኖ፣ ለመድሃኒትነት፣ ለአፈር ለምነት፣ ለምግብነት
Spathodea nilotica	የጫካ ነበልባል	በደረቅና እርጥብ ቆላማ እንዲሁም ወይና ደጋ አካባቢዎች	205939	ሪካልሲትራንት	አያስፈልገውም	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለውበት፣ ለማገዶ፣ ለጥላ
Tamarindus indica	ሁመር፣ ሮቃ	ከ0-1500 ሜ.ባ.ጠ.በ በቆላማና በወይና ደጋ አካባቢዎች	2174	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለማገዶ፣ ለከሰል፣ ለጣውላ፣ ለምግብነት፣ ለመኖ፣ ለመድሃኒትነት
Ziziphus macrocarpa	ቁርቁራ	ከ400-1600 ሜ.ባ.ጠ.በ ሁሉም በረሃማ በሆኑና ወይና ደጋማ አካባቢዎች	2542	ኦርቶዶክስ	አያስፈልገውም	በቀጥታ በፖት ላይ ወይም በመደብ ላይ ተዘርቶ ወደ ፖት ማዛወር	ለምግብነት፣ ለመድሃኒትነት፣ ለጥምር እረሻ ደን

ምህፃረ ቃል

ኪ.ግ	ኪሎግራም
ሜ.ባ.ጠ.በ	ሜትር ከባህር ጠለል በላይ

መፍቻ

ኦርቶደክስ	ዝቅተኛ የርጥበት መጠን የሚፈልግ እና የተሻለ የቆይታ ጊዜ ያለዉ
ሪካልሲትራንት	ከፍተኛ የርጥበት መጠን የሚፈልግ እና አጭር የቆይታ ግዜ ያለዉ
ኢንተርሚዴት	መካከለኛ የርጥበት መጠን የሚፈልግ ሲሆን የዘሩ የቆይታ ጊዜ በጨመረ ቁጥር የብቅለት አቅሙ ይቀንሳል
የዘር ቅድመ መዝራት ህክምና	ዘሩን ከመዝራት በፊት መደረግ የለበት የብቅለት ማሻሻያ ዘዴ